

JAUNAIS CĒLS

AGROFIRMAS «SARKANIS OKTOBRIS» PARTIJAS, ARODBIEDRĪBAS,
KOMJAUNATNES KOMITEJU UN ADMINISTRĀCIJAS ORGĀNS

Cena 2 kap.

Zemnieka gaitā

100. «Jaunajam Cēlam»

Tas lācis nav, pa piekalni kas solus liek,
Lai arī tam ir zemnieks pielidzīnāts;
Viņš skatās vērīgi, pirms kāju liek,
Vai cirulis tur pēdā paslēpies nav kāds.

Zemnieku pēc viņa gaitas pazīt var.

Iet arājs vērīgi, ar lauku sasveicinās,
Ar upi vārdu pārmij, mežam saka: sveiks!
Viņš iet, viņš vēro, pēta — visu zinās,
Ko tāles slēpi, to visu viņam teiks.

Zemnieku pēc viņa gaitas pazīt var.

Viņš neskataš, cik grūts un tāls ir cēls,
Ir gaitā vieglums, solos — smagums tam.
Sim zemniekam ir līdzīgs «Jaunais Cēls»,
Kam gluži tā pa zemi, tāku pātot, ejams.

Zemnieku pēc viņa gaitas pazīt var.

Pa pakalniem un lejām simts soļu spērs
Un paleiks dažs sirds sapēs dzemdēts vārds;
No daudzām skām ūdens vēsaīs dzerts,
Viens otrs cēla saikts riets un ausmas sārts.

Zemnieku pēc viņa gaitas pazīt var.

Iet arājs vērīgs, viņš zemei klātu siets
Ar daudzām saitēm nerēdamām, bet stiprām gan.
Ar upi vārdu pārmij, pie lauka klātu iet,
Ar aibāsi pie meža balss tam skan.

Zemnieku pēc viņa gaitas pazīt var.

Un tāpēc paliec zemnieks, kaut tas ir grūti;
Kad urbānisms pār faviem laukiem milzīgi,
Vēl vēlam arī turpmāk lauciniekam būt,
Lai dabas krāsnums tavās rakstu siejās sils!

Lai zemnieku pēc viņa gaitas pazīt var!

JAUNĀ RĀZĀMA

UZ JAUNĀM TELPĀM

Tiem, kas pa vecam paradumam aizvadītājā nedēļā celtniecības ie-cirkņa priekšniecību un darbu vadītājus vēl mekleja agrofirmas «Sarkanis Oktobris» galvenajā administratīvajā ēkā, palieci paskaidrōja: — Tagad viņi pārcelūšies uz Parka ielu 2.

Jā, pirmdienu, 20. marts, agrofirmas celtniecības un montāžas pārvalde bija vēsturiska — jurģu diena. Jaunuzceltajā trīsstāvu namā blakus administratīvajai ēkai tā sanēmuši plāšas telpas — praktiski

gandrīz visu mājas otro stāvu. Tajā, ērti varēs izvietoties gan ekonomiskā, gan ražošanas nodalā, gan iecirkņu priekšnieki un darbu vadītāji, gan arī celtniecības un montāžas pārvaldes vadība. Kabinetu iekārtošanai papildus iegādātas dažas mēbeles.

Jānovēl, lai uzlabotie darba apstākļi mūsu celtnieku intelektuālam centram veicinātu arī vēl labākus darba rezultātus.

M. GEKIŠA

Šodien, vēlēšanu priekšvakarā, ar laikraksta palīdzību gribas pieskarīties pašiem aktuālākajiem jautājumiem, kas interesē mūsu vēlētājus. Ciena izpildkomitejas darbiniekiem un iecirkņa vēlēšanu komisijas sekretārei A. Valterei tos nācās dzirdēt no iedzīvotājiem vēlēšanu sagatavošanas gaitā.

Saskaņā ar Likumu par PSRS deputātu vēlēšanām balsošana notiks rītdien, 26. martā, no pulksten 7.00 līdz 20.00.

Pēc vēlēšanu iecirkņa komisijas iepriekšējiem daļēji balsošanā jā-piedālās 1340 vēlētājiem, trīsdesmit no viņiem — pirmoreiz. Viņu vidū ir gan 11. klases skolēni, gan arī mūsu kolhoza strādājošie jaunieši. Visi vēlētāji ir laikus sanēmuši ielūgumus.

Mūsu vēlēšanu iecirknis № 78/23 atrodas Riebiņu ciematā, ciema izpildkomitejas telpās.

Afgādinu, ka katrs vēlētājs balso pats personiski, balsošana cīfu personu vietā nav pieļaujama.

Katrs vēlētājs saņems divus bilesenus, kuri tiks izdoti pēc vēlētāju pieprasījuma latviešu vai krievu valodā. Viens bilesens būs baltā krāsā, tajā būs iekļauti divi deputātu kandidāti, kas izvirzīti 709.

Daugavpils teritorīlājā vēlēšanu apgalābā, — A. Providenko un A. Gri-

gorjevs. Otrs bilesens būs zilā krāsā, tajā iekļauta viena deputāta kandidāte — M. Kosteņeca, kas izvirzīta 312. Preiļu nacionāli te-rioriālajā apgalābā.

Pēc bilesenu saņemšanas katrs vēlētājs izief caur kabīni, kas domāta slēgti balsosāni, un tajā nedrīkst uzturēties neviens cita persona.

Gadijumos, kad vēlētājs pats nespēj orientēties bilesenos, viņš ir tiesīgs lūgt palīgā kādu citu personu, izņemot iecirkņa komisijas loceklī. Lūk, kabīnē esot, vēlētājs iemīj, par kuriem deputātu kandidātu atbildes. Bet vakara stundās bija organizēts svīnings bri-dīs jaunajiem vēlētājiem, kuri mūsu iecirkņi pirmoreiz nodos savas bal-sis par deputātu kandidātiem PSRS deputātu vēlēšanās.

Cienījamie vēlētāji! Novēlu Jums labu noskoņojumu vēlēšanu dienā! Balsosim par saviem deputātu kandidātēm! Lai uzvar tas cilvēks, kuram Jūs veltāt savu uzticību!

Lai sokašs darbs iecirknē vēlēšanu komisijai!

A. Tumašova,

Riebiņu ciema izpildkomitejas Prieķsēdētāja

Vēlēšanu dienā Jūs apkalpos Riebiņu tirdzniecības centra veikalā un kafejnīcā, kā arī agrofirmas veikalā.

Transporta vēlētāju atbraukšanai uz vēlēšanu iecirkni būs organizēts šādi: no Pefrovskiem — plkst. 9.00, no Leiniškiem — plkst. 9.00, no Zabiegiem — plkst. 10.00, no Pieniņiem — plkst. 8.00, 11.00, 14.00.

PATEICĪBAS VĒSTULE

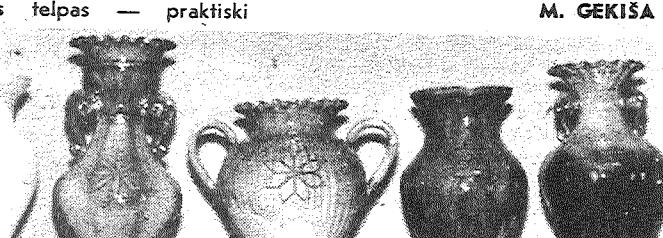
20641. karaspēka daļas vadība, politiskā nodalā par izcilu darba milestību, augstu atbildības izjūtu, par die-nesta pienākumu izpildi, disciplinētību izsaka pateicību Grigorijam Pjotrā dēlam Isajevam un atzinību viņa darba-vietas vadībai.

Esam pārliecināti, ka biedrs Grigorij Isajevs tikpat

krietni un godprātīgi izpilda savu pienākumu pret Padomju Dzimteni, stiprinot tās ekonomisko varenību.

20641. karaspēka daļas komandieris, pulkvedis G. RADŽONS

Politiskās nodalās priekšnieks, pulkvedis I. JERMAKOVS

No 8. līdz 10. martam keramiķi un viņu mākslas cienītāji rīko savus gad-skārējos svētkus. Šie ir jubilejas — desmitie, un daudzi pasākumi ieplānoti mūsu rajonā. Piebalās arī mūsu agrofirmas Riebiņu darbnīca, kur strādā keramiķis Aleksandrs Rečs. Viņš sagatavojuši daudz interesantu darbu — dekoratīvos šķīvus, vāzes un citus izstrādājumus.

MORAS ZEMIS KĒNENĪNES

DELI MANTOJUMAM

KAS JUMS TO LIEDZ?

GENĒTISKĀS POTENCIĀLĀS

SIMTS PAKĀPIENI

SPORTS

LITERĀRĀ LAPPUSE

MŌRAS ZEMES KĒNENĪNES

Šudin sovas vorda dīnas svīt vysas Moras, Mārītes un Marītas, kai fū vēstē kolindera lapeņa. Myusu nūvodu Moras vords jūti lylā cīnā un gūdā. Varbuti tikai pēdējūs godūs, jaunokos paaudzis Jauds, grybādamy byut modernoki, sovom meitom cantušis dūt skaistokus vordus, aizmērsuši par skaneigū Moras vordu. Bet napesenis tai sauce vyskāstokos un vysčaklokos meitinis Latgolā. Un na jau veisti.

Kolekcijas, kolekcijas... Mēs jau zinām, cik tās mēdz būt dažadas.

Un te mūsu priekšā sarkana klade, uz kurās vāka iespiestais bronzas krāsas zīmējums — saule ziedu ielokā — nosūbejis gadu gaitā. Tā ir agrofirmas «Sarkanais Oktobris» ūfērēs Silvijas Ozoliņas autogrāfu grāmata.

Pirmajā lappusē ar kinorežisora Ol'gerta Dunkera roku 1988. gada 13. novembrī ierakstīts: «Jaunība, jaunība...» Un šķiet — skumjā daudzpunkte ielikta visa režisors nostalgija par laika neatgriežamību.

Bet vai tad viss aiziet nebūtībā? Vai cilvēkā, kamēr viņš dzīvo, nepaliiek atmiņas par spilgtakajām likteņām un frīcieniem? Un vai citos cilvēkos nepaliiek atmiņas par tiem, kas reiz dzīvojuši, — caur viņu darbiem un domām?

Jā, cilvēka atmiņa spītē laika plūdumam. Ipaši tad, ja tai saglabājas kādas laika zīmes. Nu, kaut vai tādas atmiņas ar republikā pazīstamu cilvēku autogrāfem, kādu kopš 1971. gada sev glabā Silvija Ozoliņa.

To gribas pašķirstīt ar interesē: kad tad izdarīts pirmais ieraksts? Atklājās, ka tas notīcis 1971. gada 5. aprīlā. Cēsu 52. arodvidusskolkā, Jāņmuīžā, kur toreiz mācījās Silvija, todien viesojās vesela grupa republikas literātu. Toreiz paši dzejnieki vēl bija par 18 gadiem jaunāki, bet dažs pa šo laiku jau aizgājis aizsaulē... Laimonis Pēlmānis, Laimonis Kamara, Arnolds Au-

DĒLU MANTOJUMAM

ziņš, Ziedonis Purvs, Raimonds Pormalis, Elza Sudmale, Marta Bārbale, Boriss Kuņajevs — visi viņi atstāja sprigājai topošajai traktoristei kādu savu domu graudu.

«Redzēt tīrumā pie traktora stūres jauku meiteni — tas patiešām ir brīnišķīgi,» toreiz ierakstīja Raimonds Pormalis. Bet vēl brīnišķīgāk, ka sentences autors tevi netieši nodēvējis par jauku meiteni!

Bet Laimonis Pēlmānis savu ierakstu bija veidojis pēc labākajām atmiņu kļauku tradīcijām:

«Silvijai — smaidošai atmiņai no vakara, kad lastījam smaidošus dzejoļus.»

Jaunība vispār ir smaidu un smieklu laiks. Skatoties Silvas jaunības priekā dzirkstošajā sejā, Laimonis Kameram acīmredzot pats no sevis izlauzis pants:

«Lai jaunība zojo, Lai jaunība zied, — Lai rudens Bagātīs drūvā iet!»

Bet Boriss Kuņajevs viņai ierakstīja šādas savas dzejas rindas:

«Дружба начинается в пути. Песня начинается в труде. Хорошо с любвию идти. Вместе кепки сошлишко одеть.»

Un tā kā šodien rakstītas šķiet Arnolda Auzīna rindas:

«Lai tāda stipra maize drūvās āug. Ka mana tauta mūžām dzīvo, dzīvo. Vai arī Ziedona-Purva vārdi: «Un es negribu izveleties sev citi tēvu, ne māti, ne dzimteni.»

Lūk, cik skaists bija pats pirmsais ierakstu vilnis. Tam sekoja citi, citās reizēs. Jādomā, ka sevišķi dārgs Silvijai ir sirsntīgs un gaišas Tautas rakstnieces Annas Sakses vēlējums 1971. gada 8. septembrī.

«Un dzīvi mīliet tā, kā es to iemīlēju.»

Un arī Andreja Dripes autogrāfs 1971. gada 20. novembrī. Pirmoreiz ar viņu runāja rakstnieks, un nevis no tribīnes, bet aci pret aci, mēģinādams ieskatīties dvēseles kļusākajos stūrišos, kurus nebēdne Silva kuram, katram vis tik lēti nerādīja. Andrejs Dripe toreiz uz Jāņmuīžu braucā nevis ciemoties, bet strādāt — viņš vāca materiālu mākslas filmas scenārijam («Cājus skaita rudenī»). Jādomā, ka arī sarunas ar Silviju viņam palīdzēja.

Ne tikai rakstnieki un dzejnieki vienosījās Jāņmuīžā. Lūk, viens ierakstīja: «Mūzikā ir dzīves skaistākā sastāvdaļa...»

Tā domā komponists Arvīds Žilinskis un, jāsteic, arī Silvija pati. Tāpēc viņas kladē savus autogrāfus atstājuši komponisti un izpildītāji — dziedātāji, muzikanti, ansamblī.

Un aktieri — Ivars Kalniņš, Andris Bērziņš, Elvīra Baldīna, Harijs Liepiņš,

Mora — senejās zemis motis vords, dobyš atmūdys simbols, pavasara īskandynotojs. Vaci Jauds zynoja, ka nu jau vairs navajadzēs kurynot ceplus un siļdeiti — tū dareis mīlo sauleite. Sasiļdēs vacus un jaunus.

Lafgalīšu folklorā Mora ir eista zemis meita. Lyuk, kū par tū soķa tauvrys dzīsmu voceleite:

Atbrauce Joneits
Tusdams, rākdamis,
Ivede Morepai
Drabeņu bucu.

Pēter, Peks(i), Povulen,
Baroj lobu kumeli,
Ilz, Mar, Madalep,
Paleidz pyuru plūcēt.

Daudz faja faidu montu. Breižim narotnys, breižim skumegys, bet vīnmār tymos ir patiss dzeivis vārojums un lyla vīnkoršeiba. Taida, kai i pošu Latgolas Moru dzeive. Arī šos zemis dīvīte, kuru taipat sauc par Moru, ir pate vīnkoršeiba un sirsneiba. Kaut vai pīmāram šādos četrīndēs:

«Dorga, dorga tui vīteņa,
Kurā dzīmu māmepai:
Treis reizētis svātā Mora
Laimenai klanējos.»

Meita, spūļu natīnit
Caturdīnas vokorā;
Caturdīnas vokorā
Svātā Mora radējos.»

Kūpš senīm laikim Latgolas īdzīvojotīji sovu nūvodu daudznojuši par Moras zemi. Par vīnkoršas sīvītēs un motes, reizē arī par dīveibys, par sovys aizgodnīs, paleidzātojis un sorgotojis kēnīnīns zemi. Šū simbolu atcerējos arī tā daudzī darbinīki, kuri šugod 11. un 12. februārī pulcējās Daugavpīlā teātra telpos uz zynotnīšu konferenci par latgalīšu volūdu. Tur, storp citu, Daugavpīls un Rēzeknes muzyķu školu audzieknīji nūskandynoja arī Latgolas Morai — Aglyunas Dīvmotei — veltītū himnu: «Kod myus apjēme mēri jūt noveigi, Pa mužiem, solom jauds myra brīsmēgi, Tu myusu molu globoji breineigi, Caur tovu spāku asom mēs laimeigi.»

Mēs pīcojamīs, ka nu gūdaprots jam vēršuku par stag-nācējis godu tīms, ka nu mēs cīnā celom sovu tāvu un mošu tykumu, ka ofīkon slavinojam Latgolas sīvītē, vīnkoršu un pīticeigu, bet raizē arī tīk skaistū. Taida mysu Mora — dorba dareitja un kēnīnīne — beja arī tēi sīvītē, kas greznoja Leona Tomašicka un Kārja Jansona veidotū pīmīneklī uz vīna nu Rēzeknis pakolnīm uz golvonus tīlys. Tīs simbolizēja Latgolas vīnoteibu ar vysu Latviju, un smogajūs porbaudejumu godūs tīkla iznīcynos. Ar pīru un gondarē-jumu mēs uzjēmem ziņu, ka Lafvejas PSR Ministru Padūme nūlāmusi pīmīnīt pīklykumus laikā nu 1990. leidz 1992. godam arī jaunoši ū pīmīneklī. Nu Rēzeknis pijsātys budžeta tam īdalei 80 tūkstūši rubļu, nu republikys — 25 tūkstūši. Tātad, Latgolas Mora atdzīms nu jauna.

ANTIS LĪČUJĀNS
CESLAVA VANAGA fotoreprodukācija

DZĒRKSTĒNA

AI, MANA NEMIERA SIRDS

JAUNAM BYUT

Pa dzīves dzelzē
Tu vari smaidēdams it,
Un mīlu, tīk mīlu
Vīsim cītējim dvēselē lit.

Uz zvaigžnoton tolim
Tevi tovi bolī sporiņi, cej,
Tovā dvēselē gaisma
Un brelīniski zīdi zej.

Vīsskaistokas skāpas
Tovas dvēseles dzelzēs skan.
«Ai, myužam jaunam gribās byut
mag, — tā tovas
Sāpes līdz pamatiem ārda,
Al, mani nemiera sirds!
Skaties debesu plašumos zilos,
Klausies dzīlesmāz,
Kas skan dzīmēnes silos.
Un kamēr tevi tek dzīvības
sarkanais strauts,
Dzīve tīk skaista — dzīvo,
Lai kādas sāpes tevi atbalsti
rod — tu dzīvo.
Celies ar cīruļuteņiem gaisā
un dziedē,
Ar zemes ziediem mīlestība zied!»

Šī māmuļa 16. martā nosvinēja savu 80. dzimšanas dienu, vīnu sauc Genovefā Openlece un dzīvo kolhoza «Sījukalns» Openlece. Dzērkstēna ir viens literārās pseudonīms. Dzērījus sākusi rakstīt jau pamatskola (dzīmēsi Vīlā pagasta Trūpu sādžā), turpinājusi arī Rēzeknes skolotā institūtu, tajā iznākusiājā žurnālā «Dailē», arī vēlāk, strādājot par skolotāju. Pēckara gados strādāja par pastnieci, plēna savācēju. Pirmie dzērījūi publicēti jaunatnes žurnālā «Saulītes». J. BELENIEŠA teksts un foto

*Veltijums
mātei
jubilejā*

Silvija Ozolina

Un atkal balta ziema —
sniegs spoži tīrs kā ūsi diena,
snauž kokos vieglā sarma,
zied leduspuķes logā.
Zied ziema — baltā puķe
un grezno raiņa tēru,
ko saucam mēs par dzīvi.
Daudz krāsu dzīves gleznā,
bet labi, ka ziema baltā —
mums atnes baltu mieru
un nedaudz baltas līksmes.
Ir šodieni lieli svētki:
mēs sveicam dzīvi,
un mūsu jubilāri.
Šī atpūta gājdītā,
uz spārniem pelēkiem nestā,
caur dābīiem mūžīgajiem
nu beidzot atnākusi.

Piecdesmit piecas reizes
putenis griezis vērpētes,
tomēr ceš Tava nav aizpūsts,
kaut sniega kalni briši.

Dzīve degusi steiga.
Prieks, ciešanas, sāpes —
viss darījis baltāku Tevi,
līdz Tu līdzīga ziemi

Kā tautas dziesmu māmuliņa.

JAUNAIS CELŠ

1980. gads 25. marts

APSPRIEŽAM LIKUMPROJEKTU PAR VALODĀM* MANIFESTĀCIJĀ* LOKOPĪBAS RĪTDIENA

Parastā darbabiedru sarunā par samērā plašu tematu šis jautājums bija tik negaidīts, tik sakāpinātām jūtām, ka bija skaidrs — atbildē jādod nekavējoties, bez apdomāšanās. Pazībēja: neviens un nekas; nē, neder, nav īstā; un, saprzdams, ka momentāni, izsmelējot atbildēt nespēju, kļusēdams pasniedzu jautājai automobiļa celazīmes veidlapu.

«Kam man tā?» viņa brīnījās.

«Latviešu valodā nodrakātu nekad neesmu redzējis,» es atbildēju, un runāšanu tobrīd beidzām.

Nākamajā dienā izrādījās, ka atbildē esam meklējuši abi. Un tad uzrakstīju uz lapiņas: «Kas jums pāvelēja slēgt baltkrievu skolas?»

Ar atbildi pastēdzēzās MVU profesore, filoloģijas zinātņu doktore M. Vsevolodova 6. marta «Pravdā» un 10. marta «Cīņā» un «Sovetskajā Latvijā».

Mana godājamā, ikdienīšķu rūpju aizņemtā darbabiedre kļusē, bet es,

KAS JUMS TO LIEDZ?

žurnālistu skubināts, uzdrošinos dalīties savās pārdomās par šo būtību tik vienkāršo valodas jautājumu.

Par emocijām. Nenoliedzami — sarūgtinājums, nepelnītās vaines arziņa un pārmetums skanēja kolēges jautājumā.

Kāpēc, kādi iemesli?

Domāju, ka atbildē sākotnē meklējama gadījumi sena un arī pavism jaunā vēsturē, kad divi garīgi slimī [!] vadoni [es te domāju Hitleru un Stalīnu] ar rokaspušiem, iznīcīnājuši savu tautu gaišakos prātos, kērās pieci tautu likteņiem.

Sodien par to dzird izsakāmies diplomāti vai bērnišķīgi naivī: «tankus neredzēju», «Preiļos nevienu sarkanarmiņi neredzēju, tikai karavīri rādīja kino», vai arī latvieši, krievi un citi tautību cilvēku — bijušo zemnieku, bezzemeņu, amatnieku skaidribā: «krievi ienāca» un «naši prišiņi».

Un vēl kādā šodienas plēmērā, cīņā laikraksta «Sovetskajā Latvijā» 1988. gada 25. augusta numura rakstu «ē vienā podķe»: «... k примеру, я спросил у товарища по работе, почему он не учит латышский

язык, он вообще-то хороший человек, добрый, трудолюбивый, так вот что он мне ответил: «язык покоренного народа не учить...»

Nozēlojami un traģiski. Cilvēkam tik ilgi mācis un skaidroši: tu, cielais brālis! — kultūras un brīvības nesējs «mazajiem», — bet viņš projām uzskata, ka iespējams un pieļaujams civilizētā pasaule pakļaut citas tautas, un pazemo savējo, apzīmogo to kā iekarotāju un apspiežēju.

Liekas, tikai šo sašķiebto, greizo priekšstāvien pieteik, lai daudz nacionālos kolēktīvos starp godīgiem cilvēkiem, darbārūkiem lidinātos, mēms neizteikts: «lūdz, runā ar mani latviski, tu tak zini — neesmu ne okupants, ne migrāns» un skaidi pateikts: «kā lai mācāmies, ja jūs paši ar mums latviski nerunājet.»

Un nerunājam bieži vien pašu ērtības labad, demonstrējot īpašu lojalitāti un sevišķu pieklājību.

Likums par valsts valodas statusu un prioritātes piešķiršanu latviešu valodai sādā sastingušā, nogaidošā situācijā nebūs visuvarošs. Un likums jau neregulēs valodu

lietošanu sadzīvē un darba kolektīvu locekļu savstarpējā sazinā. Projekta apspriežot, šo punktu neviens arī negrasās apstrīdēt.

Ar ko sāksim, lai labotu situāciju?

Pirmkārt, ar atziņu, ka tautu atmoda — spēcīgākais, gaišākais un cerīgākais process revolucionārajā pārbūvē. Un ne tauta pret tautu, bet tauta par tautu iestājas centienos saglabāt sevi, savu valodu savās vēsturiskajās teritorijās tiesiskā valstī.

Otrkārt, nekad neaizmirīsim, ka sabiedrībā mēs ikviens tiekam objektīvi un nesaudzīgi vērtēti kā konkrētas tautas pārstāvji. Un nevis deklarācijas vai paziņojumi, bet katra cilvēka rīcība, darbība nosaka to, kādā kategorijā tiek ieskaitīts viņš un viņa tauta. Tam, ko patiesi mīl, nedara pāri.

Labu vēlot, celsim savas tautas un balstīsim to cēlos centienus ar īstu internacionālistu pārliecību — palīdzēt neaizsargātajam un vājākajam. No šādām pozīcijām jebkuras tautas pārstāvīm nav grūti spērt pirmo soli. Latvietim — uzrunāt ikvienu cilvēku, lielu un mazu tautu piederīgo, latviešu valodā. Noteikti un neatlaicīgi, un tai pašā laikā joti korekti, nevienu neaizvainojot, bet saprotši, patiesācīnā, sirsniābā, ar cilvēku prātu radīta likuma spēku un dvēselēs dzīmušu tikumu labestību turpināt šo sarunu. Ceru, ka godīgi cilvēki jutīsies labi šādā abpusējā sarunā un saprātnē.

Tik pūles nav jātaupa, tad neizmirs, dzīvos mātes valoda mūsu tēvzemē Latvijā.

Alberts ČEIRĀNS

P. S. Honorāru novēlu baltkrievu kultūras biedrībai «Svitanak» («Rītausma»).

Vai varat atcerēties vēl citu reizi, kad Preiļu rajona ļaudis PASI, augstākstāvošas PRIEKŠNIECĪBAS nemudināti, būtu posūšies uz Rīgu, uz manifestāciju, zīmējusi lozungenus un plakātus, kas izsaka sirdīs glabāto, un nedz nevaja, nedz bažas, nedz attālumus un nepārīkamais laiks tos nespētu atturēti? Bet tā notika 12. marta (lapakšējā) attēla pa labi — Preiļu pārstāvji Rīgā, Komjaunatnes krasmalā, kur viņi iekļāvās 250 tukstošu cilvēku jūrā, kas demonstrēja savu gara spēku cīņā par tautas atmodas, sabiedrības pārbūves ideālu ietenošanu.

Boļeslava KIVLENIEKA foto

GENĒTISKĀS POTENCIĀLS

Kolhozagrofirma «Sarkānais Oktobris» par savu pamatzdevumu uzskata krasī intensificēt piena ražošanu, pēc iespējas pilnīgāk realizējot lopu ģenētisko potenciālu.

Ar šādu mērķi kopš 1988. gada septembra kompleksā «Progress» izveidotas trīs augstražīgu.govu grupas.

Turpmāko šo skaitu vēl palielināsim: līdz 1991. gadam ceram turēt ne mazākā 120 govis ar plānoto izslaukumu 10000 kilogrami no katras govs, bet līdz 1995. gadam — 180 govis ar vidējo izslaukumu no katras līdz 12 tūkstošiem kilogramu piena.

Pašlaik mēs audzējam Latvijas brūnās šķirnes (apmēram 500 govis) un melnraibas šķirnu govis — Dānijas, Holandes un Vācijas (apmēram 1000 govis). Piecgades laikā plānojam pārveidot tikai uz melnraibas šķirnu turēšanu. Tādu lēmumu esam pieņēmuši tāpēc, ka melnraibas šķirnu govis ir arī lielu produktivitātes potenciālu, bet tādas ātraudzīgas šķirnes kā Holsteines, Dānijas, Vācijas ar Holsteines šķirnes asins pieliešanai jau pirms laktācijas dod rekordizslaukumus, kas ir īpaši svarīgi, ja pienu ražo rūpnieciski, tas ir, kompleksos, kur slaucamo goviu izmantošanas mak-

sistēma, lai sagatavotu augstražīgo grupu ataudzēšanu.

Tiek plānota ganāmpulka atjaunošanai domāto ataudzējamo tēlu turēšana atsevišķi no pārējiem jaunlopiem, lai tās varētu nodrošināt ar vecumam atbilstošu visplīverīgāko un sabalansētāko lopbarību. Lai rekordestu grupā mēs varētu izbrākēt 40 — 50 procentus govi, šogad būtu jāaudzē 80 ataudzējams teles. Šai grupai tiek atlasiņi tēlini no goviem ar augstu piena izslaukumu, kuri dziņūsi rekordlaktācijas gadā, cītādi tie var būt novājināti un mazproduktīvi.

Atlasot tēlinus, mēs vadāmies arī no tā, ka visproduktaivākās parasti ir jauno govi, (otrās, trešās laktācijas) meitas. Atlasot audzējamus telites, nemam vērā ne tāki māšu produktivitāti, bet arī to reproduktivitāti, tas ir, iespēju tās apliecināt vislabākām piena laktācijām.

Ļoti liela atbildība jājizjūt tēlkopēm un veterinarājiem ārstiem, jo jāveic visi pasākumi, lai nepielaužu šo lopu saslimšanu, tāpēc ar dispepsiju. Tēliniem, kas bērniņā izslimojuši dispepsiju, izmainās mikrofloras sastāvs kuņķa un zārnu traktā, tāpēc izaudzējām goviem tiek novērota produktivitātes samazināšanās līdz 50 procentu apmēram. Turklāt šo lopu gremošanas orgānu sistēma izrādās sevišķi jutīga pret nitrātiem. Izbarojot šādām goviem pat pieļaujamās normas nitrātus saurošu barību, to pienā krasī samazinās tauku saturš un līdz ar to piena kvalitāte.

Reproduktīvās grupas telites mēs izvēlamies, nemot vērā arī viņu tēvus. Jau sen ir pierādīts, ka buļļu tēvu ieguldījums populācijas kopējā ģenētiskajā uzlabošanā ir apmēram 32 — 62 procenti, buļļu māšu ieguldījums — 10 — 49 procenti, govi tēvu — 8 — 36

procenti, bet govi māšu ieguldījums — tikai 0 — 9 procenti. Tāpēc tā nav nejaūšiba, ka mūsdienīgās liela mēroga selekcijas programmā apmēram 70 — 75 procentus progresu nosaka pareiza vairsīs buļļu izvēle.

Es kategoriski nepiekrītu tiem, kas apgalvo, ka melnraibas šķirnu goviem pirmieņu grūtās dzemdzības ir neizbēgamas. Pagājušajā gadā kompleksā «Progress» atnēs 1986. gadā dzīmušo pirmieņu grupu — 100 govis. Apsēklošanas laikā tēlīšu vidējais svars bija 417 kilogrami, bet vidējais vecums — 17,9 mēneši. Pašlaik šī pirmieņu grupa jau beigusi laktāciju un iegūtis vairāk nekā septiņi tūkstoši kilogrami piena no katras šīs grupas goviem. Visas tēlīšes veiksmīgi apsēklotas. Tādējādi ir acīm redzami, ka normāli atfīstītās tēlīšes veiksmīgi apsēklojas un dod veselīgus pēcētus.

Tagad mēs sēklojam tikai tās telīšes, kas sasniegušas ne mazāk kā 400 kilogramu svaru. Lai varētu turēt tēlīšu svaru apsēklošanas vecumā un savlaicīgā tēlīšu apsēklot, mēs šīs grupas svešām reizi 1,5 — 2 mēnešos.

Apsēklošanai paredzot tikai labi atfīstītās dzīvniekus, mēs panākam arī ievērojamu izslaukuma pieaugumu. Piemēram, 1985. gadā dzīmušās telīšes pirmajā laktācijā kompleksā apmēram līdz grūsnības astotajam mēnesim vai, precīzāk, līdz tam būrim, kad tēlīte sāk audzēties, kā saka slaucējas. Pateicoties izslaušanai, mēs iegūstam par 10—15 procentiem piena vairāk nekā tad, ja šo metodi nebūtu izmantojusi.

Tādējādi, liekot lietā visas esošas rezerves, mēs ceram izpildīt saimniecībai izvirzīto uzdevumu panākt rekordizslaukumus no mūsu goviem un iegūt no tām šķirnes buļļus. J. KOROTKOVA, galvenā zootehnike

SIMTS PAKĀPIENI

Tie ir mūsu laikraksta simts numuri. Parasti šādos gadījumos, kad sāk domāt par jaunu robežu sašniegšanu, uzdot reforisko jautājumu: daudz tas vai maz? Mūsu agrofirmai un vēl jo vairāk diviem redakcijas cilvēkiem tas ir daudz. Bija vajadzīgi turpat divi gadi, lai mēs šodien nonāktu pie savu pirmā simta. Simts nedēļu garumā ir šis ceļš. Tieši pirms diviem gadiem žurnāla «Kārgogs» redaktors, mūsu novadnieks dzīvei Andris Vējāns rakstīja savu veltījumu iznākošā laikraksta leģājiem un novēlēja labu ceļavēju «Jaunajam Cēlam», pažīstamais grafikā. Valsts izdevniecība, poligrāfijas un grāmatu tirdzniecības komitejas mākslinieciskās padomes loceklis Gūnārs Krollis uz vārtmanapīro loksnes, kur bija uzzīmēts avīzes nosaukums, uzrakstīja rezolūciju: «Laiž kļāb!». Literatūras galvenās pārvaldes darbinieku veltījā veiksmes un redaktors, spārnotis ar daudzajām iecerēm, tiešā ceļā no Rīgas devās uz Daugavpils tipogrāfiju. Turi mēģināja iebilst, ka tik ātri vis nevarēs iešķīt izdošanu, bet mums ļoti grībējās, lai pirms numurs iznāk tieši maija pirmajā sestdienā.

Dīvu gadu laikā mums izveidojies savs interešu loks, nostiprinājies mūsu pastāvīgo lasītāju un korespondentu kontingents. Lielā daļa no autoriem, kuri raksta laikrakstam, ir mūsu agrofirmas darbinieki — Valērijs Petkovs, Jeļena Korotkova, Boļeslavs Kivlenieks, Jānis Belousov, Alberts Čeitāns un vēl citi. Viņi ir ļoti aizpemti cilvēki savās darba vietās, tomēr atrod sevi tik gribassēki, lai, kā sakā, piešķiestos un uzrakstītu avīzi.

Mēs esam domājuši arī par savu «ārējo» sakaru nostiprināšanu, esam līguši uzrakstīt daudzus no autoriem, kuri dzīvo ārpus rajona robežām. Un viņi labprāt atsaukušies. Tādi ir Laimonis Radziņš no Druskininkiem Lietuvā, Antons Ansplaks no Cēsim, Valdemārs Ancītis no Saldus, Saulcerīte Viese no Rīgas,

Antons Kūkojs no Rēzeknes un vēl citi. Arī teptat rajonā ir cilvēki, kuri raksta «Jaunajam Cēlam» — Veldis Romanovskis, trīs Jāņi — Sillicks, Gurgons un Pelšs, Laimdots Viķsna no Livāniem. Savas fotogrāfijas publicē Riebiņu vidusskolas jaunie fotogrāfi un viņu skolotājs Vjačeslavs Stepanovs, cīti. Redakcijas aktīvā mēs ieskaņām arī tos, kuri vēl gatavojas uzrakstīt, kuri mums apsolījuši savu līdzdzību — lasītājiem būs izdevība laikrakstā atrast arī tādus uzvārdus, kuri agrāk nav bijuši manīti.

Savu interešu loku redakcija izveidojusi ne tikai ap agrofirmas kolhozu un tās trim rūpniecībām — siera, cietes un linu, bet gan plāšāk. Ar savu autoru atbalstu labprāti pieskarāmies rajona un visa novada vēstures un kultūras bagātbām, latgaliešu kultūras mantojumiem. Mēs esam iepriecināti par literārajiem mēģinājumiem, ko atsūta ne tikai vītejās skolas audzēknīkai vai arī citi, kas dzīvo saimniecības teritorijā Preiļos, bet arī no tālēnes. Arī turpmāk pakaliksim uzvītīgi savām izvēlētājām publikāciju tāmēm, arī turpmāk rakstīsim gan par savu firmu, gan arī par rejonu un novadu.

Tāgad daudz runā par Latgales preses izdevumu. Viens no pirmajiem savus pakalpojumus piedāvāja Daugavpils Pedagoģiskais institūts. Par to iestājamies arī mēs — agrofirma un tās laikraksts. Jo nekur tātu nav teikts, ka agrofirma nevarētu būt par bāzi tādam laikrakstam. Savus priekšlikumus esam iegnieguši Latvijas Kompartijas Centrālās Komitejas preses sektoram, Latvijas Zurnālistu savienībai. Arī citām organizācijām, no kurām viena no visvairāk ieinteresētajām ir Latgales kultūras biedrību savienība un tās priekšsēdētājs, pazīstamais kinorežisors Jānis Streičs.

Pēc mūsu iecerēm jaunajai Latgales avīzei būtu jāiznāk uz 16 lappusēm latviešu literārajā valodā un latgaliešu dialektā, tāpat publicējot arī Latgales poju, Baltijas slāvu, baltkrievu un citu biedrību rakstus to valodās. Mēs domājam, ka jaunajam laikrakstam jāiznāk tāpat reizi nedēļā, bet jau kā agrofirmas, Latgales kultūras biedrību savienības un radošo organizāciju izdevumam. Agrofirma piešķir līdzdzību izdevuma iznākšanas organizēšanai, dzīvokļus redakcijas štata darbiniekiem, telpas kabinetiem un tam līdzīgi. Mēs iestājamies par to, lai jaunās avīzes izdošanu organizē redakcija, kurai ir saimnieciska pārstāvība, kuras štatos ir ne vairāk par diviem desmitiem darbinieku, bet tosties plaši un sazaroši ārštata aktīvistu tīkls visos pilnīgi un dalēji latgaliskajos rajonos, šo rajonu kultūras un izglītības iestādēs, rajonu un pilsētu laikrakstu redakcijās, starp mūsu novada un daudzajiem republikas galvenības teritorijām Preiļos, bet arī no tālēnes. Arī turpmāk pakaliksim uzvītīgi savām izvēlētājām publikāciju tāmēm, arī turpmāk rakstīsim gan par savu firmu, gan arī par rejonu un novadu.

To, kādai būt un kur iznākt Latgales avīzei, izlemts attiecīgās instances un orgāni, esam saņēmuši atsauksmes, ka mūsu priekšlikums arī ir ievērības cīņīgs. Ieejot nākamajā simtā, nākamajā divgadē arī bez visa tā loļojam labas cerības. Tās mums dod lasītāju atbalstu, daudzo mūsu autoru gatavību doties tākā avīzes veidošanā ar saviem rakstiem, vēstulēm. Protams, nesēžam arī paši, rokas klēpī salikuši. Tātad, kopīgiem spēkiem var gāzt kalnus. Kātrs jauns pakāpiens — kātrs numurs būs vēl viens kieģelītis mūsu kopīgajā saskarsmes un saprāšanās namā.

Antons RĀNCĀNS

PAVASARIS

SPORTS 11. martā - basketbolistu diena rajonā

11. martā Riebiņos, Preiļos un Līvānos notika BAFSB «Daugava» Preiļu rajonā rīkotās sacensības basketbolā vīriešiem un sieviešiem.

Riebiņu vidusskolas sporta zālē sacentās kolhozu un sovhozu basketbolisti (III grupa), Preiļu BJSS zālē — komandas no organizācijām un iestādēm, kurās ir līdz 500 strādājošo (II grupa), bet Līvānu 2. vidusskolas sporta zālē — I grupas komandas no kolektīviem, kuros strādājošo skaits pārsniedz 500, to vidū arī mūsu agrofirmas apaļā groza meistari.

I grupā uz sacensībām ieradās divas sieviešu un četras vīriešu komandas. Mūsu agrofirmas meitenēm nācās zaudēt spēli pret Preiļu patēriņu biedrību savienības basketbolistēm. Tātad — otrā vieta. Mūsu komandā spēlēja Terēza Dinnika, Zoja Piskunova, Janīna Pauniņa, Sarmīte Svalba, Olga Vasīlkoča, Elīta Šepste, kā arī Riebiņu vidusskolas skolnieces Svetlana Ivanova un Nadežda Rodionova.

Vīriešiem pirmajā spēlē uzvarējām Līvānu EKKR, otrajā — Līvānu BKK basketbolistus. Trešā spēle — izšķirošā, jo arī bioķīmiķi nebija jutuši zaudējuma rūgtumu. Ar vienpadzītī-

punktu pārsvaru uzvarēja vīrieši pieredzējušie LEBR pārstāvji, jo viņu pamatsastāvā ir četri vīri no Līvānu pilsētas izlases, kuri ar panākumiem cīnās republikas mēroga sacensībās. Līdz ar to mūsējiem — otrā vieta. Komandā spēlēja Leonīds Valdonis, Jānis Dže.

riņš, Ilmārs Meluškāns, Leonīds Sorokins, Voldemārs Meluškāns, Jāzeps Šepsts, Ainārs Vasilevskis, Aleksandrs Poplavskis un Aleksandrs Turubanovs.

III grupā par uzvarētājiem kļuva padomju saimniecības «Rudzāti» vīri un Kirova kol-

hoza sievietes, bet II grupā uzvarēja Preiļu izglītības darbinieku vīriešu un sieviešu komandas.

Attēlā: mūsu sieviešu un vīriešu basketbola komandas.

J. BELOUSOVS,
spora metodikis
B. KIVLENIEKA foto

Zobu protēzes brūnaļai

«Veseli zobi — vesels ķermenis» — vēsta paruna. Izrādās, ka to var attiecināt ne tikai uz cilvēku, bet pilnā mērā arī uz lopiem. Zaudējot pat vienu zobi, lielā mērā samazinās produktivitāte. Originālu atrišanājumu, kā iziet no šāda stāvokļa, atraduši spānu lopkopēji. Bezzobainām govīm viņi nolēmuši ielikt protēzes. Un kas tad notika? Pēc pāris dienām piena izslaukumi no tām ganādz dubultojās.

Pēc deguna nospiedumiem

Nesen uz brūnaju deguna un lūpu daļas spoguļa atrastas līnijas, kas atgādina rotājumus uz cilvēku pirkstu spilventiņiem. Katram īpašnā tie ir stingri individuāli. Šo atklājumu nekavējoties izmantoja Amerikas Savienoto Valstu Indiānas štata ļoti praktiskie lopkopēji. Liefa tāda, ka pēdējā laikā šeit strauji pieaudzis lopu zagšanas gadījumu skaita. Lai nozagtos lopus varētu atrast, kriminālisti izstrādājuši degunu nospiedumu identificēšanas metodi. Štata policijas pārvalde iekārtota karotēka, ar kurās palīdzību dažās minūtēs var noteikt lopu tāto saimnieku.

Zābaki zīrgam

Francijā patentēts zīrgu pakavs no elastīga materiāla. Pēc ārējā izskata tas atgādina pus-zābaku, kura mugurpusē ir izgriezums. Šis pakavs labi pieklaujas zīrga nāgam, un viegli piestiprināms un tikpat viegli nonemams. Patentētais pakavs ir īdzīgs tam ādas pakavam, kādu XIII gadsimtā lietoja tatāru un mongoļi. Ne jau veltī mēdz sacīt, ka jaunais ir labi āzmirstīgais.

Zelts... vīlnā

Kodolizmēģinājumu centrā Britānijā izdarīta aitu vīlnas ķīmiskā analīze. Sevišķi jūtīgi instrumenti vīlnas šķiedrās atklājuši... zeltu. Tas uziets arī citu dzīvnieku apmaiņojuma olbal-tumvielu struktūrās. Turklat noteikts, ka zelta sastāvs dažādu dzīvnieku spalvās ir vienāds.

Diemžel, līdz šim neviens no zinātniekiem vēl nav radis atbildi uz jautājumu: kālab tur ir zelts un kādam nolūkam tas vajadzīgs?

**LASĪTĀ!
NEAIZMIRSTI
SAVLAICĪGI
PASŪTIT
LAIKRAKSTU
«JAUNAIS CĒŠ!»**

LĪDZJŪTĪBA

Skumstam kopā ar agrofirmas darbinieku Albertu EGLITI, viņa lielajās bēdās — uz mūžu šķiroties no MĀSĀS.

Agrofirmas «Sarkanis Oktobris» kolektīvs.

Redaktors A. RĀNCĀNS